

Yritysvaikutusten arviointi Mänttä-Vilppulan kouluverkkoselvitykseen

20.09.2023

Yritysvaikutusten arviointi liittyen Mänttä-Vilppulan kouluverkkoselvitykseen

Mänttä-Vilppulan kaupunki on käynnistänyt koko kaupunkia koskevan kouluverkkoselvityksen. Kouluverkkoselvityksen taustalla on kaupungin talouden tasapainottamisen tarve sekä lähitulevaisuudessa voimakkaasti laskevat oppilasennusteet.

Tällä hetkellä Mänttä-Vilppulassa toimii kaksi yläkoulua, Vilppulan yhteiskoulu (Opintie 1, Vilppula) sekä Koskelan yläkoulu (Koskelankatu 3, Mänttä). Lukio-opetusta annetaan Mäntän lukiossa (Koskelankatu 3, Mänttä).

Mänttä-Vilppulan sivistyspalvelut pyytää MW-Kehitys Oy:ltä yritysvaikutusten arvioinnin osaksi oppilaitosten tulevaisuuden sijaintipaikkavaihtoehtojen arviointia ja valintaa. Tämä arviointi toimii apuvälineenä ja auttaa osaltaan kaupungin päätöksenteossa tehtävää lopullista yritysvaikutusten arviointia.

Yritysvaikutusten arviointi tehdään kahden, valmiiksi annetun sijoituspaikkavaihtoehdon välillä. Kummassakin vaihtoehdossa yritysvaikutuksia arvioidaan oppilaitoskokonaisuuden pohjalta, jossa nykyiset kaksi yläkoulua yhdistetään yhdeksi yläkouluksi ja lukio toimii yhdistetyn yläkoulun välittömässä läheisyydessä.

Yritysvaikutusten arviointi tehdään kahden esitetyn vaihtoehdon välillä niitä vertaillen.

Vaihtoehto 1

Oppilaitosten sijoittuminen Mänttään. Yhdistetty yläkoulu ja lukio toimivat Koskelan koulun ja lukion nykyisessä sijainnissa joko kunnostetuissa kiinteistöissä tai uudisrakennuksessa. Vilppulan yhteiskoulu lakkautetaan ja sen oppilaat ja henkilökunta siirtyvät Mänttään.

Vaihtoehto 2

Oppilaitosten sijoittuminen Vilppulaan. Yhdistetty yläkoulu toimii Vilppulan yhteiskoulun nykyisessä sijainnissa ja lukio muuttaa Vilppulaan. Toimitaan kunnostetuissa kiinteistöissä tai uudisrakennuksessa. Koskelan yläkoulu lakkautetaan ja sen sekä Mäntän lukion oppilaat ja henkilökunta siirtyvät Vilppulaan.

Oppilaitosten vaikutus yrityksille

Organisaationa oppilaitoksen vaikutus ympäröiviin yrityksiin on vähäinen. Valtaosa oppilaitoksen tarvitsemista palveluista tuotetaan julkisen sektorin toimesta (kuten esim. ruoka- ja kiinteistönhuolto).

Opiskelijat ja oppilaitoksen henkilökunta muodostavat oppilaitoksen välittömään ympäristöön jonkin verran palvelujen kysyntää. Yläasteen opiskelijoilla palvelujen kysyntä ajoittuu lähes pelkästään koulupäivän ulkopuolelle, kun taas lukiolaiset ja henkilökunta voivat liikkua vapaammin koulun alueen ulkopuolella ja käyttävät palveluja myös opintojen ja työpäivän lomassa. Koulun sijaintipaikka määrittää tämän kysynnän suuntautumisen. Koulun sijainnilla on näin ollen lähtökohtaisesti positiivinen vaikutus sen läheisyydessä sijaitseviin kauppa- ja palveluyrityksiin.

Yrityskysely

Koulun sijainnin merkityksestä yrityksille tehtiin otantana lyhyt kysely sellaisille koulujen välittömässä läheisyydessä sijaitseville yrityksille, joilla koulupäivän aikana ja/tai koulumatkojen yhteydessä voidaan olettaa olevan asiakkaina koululaisia, opiskelijoita tai koulun henkilökuntaa. Kysely toteutettiin paikan päällä tehdyllä yrittäjän tai muun yrityksen edustajan lyhyellä haastattelulla. Kyselyn tiimoilta vierailtiin yhteensä 22 yrityksessä, joista 8 sijaitsi Vilppulassa ja 14 Mäntässä. Kaikista tavoitelluista vierailukohteista onnistuttiin tavoittamaan henkilö vastaamaan kysymyksiin. Vierailut toteuttivat MW-Kehitys Oy:stä Tero Turunen ja Juha Kolhinen.

Haastateltaville kerrottiin käynnissä olevasta kouluverkkoselvityksestä sekä käydyn keskustelun pohjaksi esitettiin kaksi kysymystä:

1. Onko yrityksessänne koulupäivän aikana tai koulumatkoilla opiskelijoita/koululaisia asiakkaina?
2. Miten näet valittavan koulujen sijoitusratkaisun vaikuttavan yrityksesi toimintaan?

Haastattelujen tavoitteena oli saada selville vastaajan subjektiivinen näkemys lähistöllä sijaitsevan yläkoulun (ja lukion) vaikutuksesta heidän liiketoimintaansa sekä arvio muutoksesta, mikäli koulu lähistöltä poistuu.

Haastatellut yritykset on jaettu toimialojen mukaan seuraavasti:

päivittäistavaraliikkeet

Mänttä (haastatellut yritykset, lukumäärä)	3
Vilppula (haastatellut yritykset, lukumäärä)	1

kahvilat ja ravitsemusliikkeet

Mänttä (haastatellut yritykset, lukumäärä)	6
Vilppula (haastatellut yritykset, lukumäärä)	1

kioskit

Mänttä (haastatellut yritykset, lukumäärä)	1
Vilppula (haastatellut yritykset, lukumäärä)	1

parturit ja kampaamot

Mänttä (haastatellut yritykset, lukumäärä)	2
Vilppula (haastatellut yritykset, lukumäärä)	3

vaateliikkeet

Mänttä (haastatellut yritykset, lukumäärä)	1
Vilppula (haastatellut yritykset, lukumäärä)	1

huoltoasemat

Mänttä (haastatellut yritykset, lukumäärä)	1
Vilppula (haastatellut yritykset, lukumäärä)	1

yht. 22

Saatujen vastausten sekä vapaan keskustelun tuloksena kunkin yrityksen edustajan näkemys koulun merkityksestä arvioitiin haastattelijoiden yhteistyöllä viisiportaisella asteikolla:

(ei merkitystä, vähäinen merkitys, kohtalainen merkitys, suuri merkitys tai erittäin suuri merkitys).
Erittäin suureksi merkitys arvioitiin niissä tapauksissa, joissa yrityksen edustaja totesi koulun merkityksen olevan ratkaisevaa koko liiketoiminnan jatkumiselle.

Lyhyiden haastatteluiden tulokset kuvaavat yritysten edustajien välitöntä mielikuvaa lähellä sijaitsevan koulun merkityksestä heidän liiketoiminnassaan.

Toimialojen mukaisesti jaoteltuina yrityksiltä saadut vastaukset jakautuivat seuraavasti. Taulukossa oleva luku kertoo kyseiseen arvioon päätyneiden haastateltujen yritysten lukumäärän:

päivittäistavaraliikkeet

ei merkitystä   vähäinen   kohtalainen   suuri   erittäin suuri

Mänttä (vastausten lukumäärä)
Vilppula (vastausten lukumäärä)

ei merkitystä	vähäinen	kohtalainen	suuri	erittäin suuri
	1		2	
			1	

kahvilat ja ravitsemusliikkeet

ei merkitystä   vähäinen   kohtalainen   suuri   erittäin suuri

Mänttä (vastausten lukumäärä)
Vilppula (vastausten lukumäärä)

ei merkitystä	vähäinen	kohtalainen	suuri	erittäin suuri
	4	1		1
	1			

kioskit

ei merkitystä   vähäinen   kohtalainen   suuri   erittäin suuri

Mänttä (vastausten lukumäärä)
Vilppula (vastausten lukumäärä)

ei merkitystä	vähäinen	kohtalainen	suuri	erittäin suuri
				1
		1		

parturit ja kampaamot

ei merkitystä   vähäinen   kohtalainen   suuri   erittäin suuri

Mänttä (vastausten lukumäärä)
Vilppula (vastausten lukumäärä)

ei merkitystä	vähäinen	kohtalainen	suuri	erittäin suuri
	2			
		3		

vaateliikkeet

ei merkitystä   vähäinen   kohtalainen   suuri   erittäin suuri

Mänttä (vastausten lukumäärä)
Vilppula (vastausten lukumäärä)

ei merkitystä	vähäinen	kohtalainen	suuri	erittäin suuri
				1
	1			

huoltoasemat

ei merkitystä   vähäinen   kohtalainen   suuri   erittäin suuri

Mänttä (vastausten lukumäärä)
Vilppula (vastausten lukumäärä)

ei merkitystä	vähäinen	kohtalainen	suuri	erittäin suuri
1				
	1			

Johtopäätökset: Palvelukysyntää siirtyy oppilaitosten yhdistyessä ja keskittyessä yhteen paikkaan

Arvioitavat kaksi sijoitusvaihtoehtoa merkitsevät molemmat kunnan sisällä tapahtuvaa palvelujen kysynnän siirtymää. Koulun sijaintipäätös on kriittinen sellaiselle yritystoiminnalle, joka päätöksen vaikutuksesta voi joko lakata tai käynnistyä. Näissä tapauksissa päätös vaikuttaa kunnan palvelutarjonnan kokonaisuuteen ja on siten merkittävää.

Valituista toimialoista löytyy yrityksiä sekä Mäntän että Vilppulan puolelta. Haastatteluita ei kohdistettu toimialoihin, joita löytyy vain jommankumman taajaman koulun läheisyydestä. Muutoksen yritysvaikutusta kuntatasolla arvioitaessa on tunnistettavissa sellaista yritystoimintaa, jossa läheisen koulun luoma ostovoiman poistuminen voi siirtää kysyntää kuntarajojen ulkopuolelle. Näin voi olettaa tapahtuvan, mikäli vastaavaa tarjontaa ei ole yhdistetyn koulun sijainnin lähistöllä. Tällaisia palveluja ovat esim. Mäntästä löytyvät kirjakauppa, optikko ja elokuvateatteri.

Lisäksi koulun sijoituspaikka vaikuttaa koulukuljetuksiin ja niillä on yritysvaikutusta. Koulukuljetusten suunnittelu on oma kokonaisuus, johon tässä arvioinnissa ei oteta kantaa.

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTILOMAKE

Virhe. Automaattista tekstiä ei ole määritetty.

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Arvioitava asia:

Toimielin:

Esityslistan asia: Yhdistettävän yläasteen ja lukion sijoittaminen Mänttään

Arvioinnin tekijä: MW-Kehitys Oy

Arvioi päätöksen yritysvaikutuksia tunnistamislomakkeen ”kyllä” -vastausten pohjalta.

Lyhyt kuvaus päätöksen positiivisista vaikutuksista yritystoimintaan:

Oppilaitosten kehittyminen ja modernisoituminen on yritystoiminnalle lähtökohtaisesti positiivinen asia. Lähellä sijaitseva oppilaitos luo jonkin verran kysyntää yrityksille.

Lyhyt kuvaus päätöksen negatiivisista vaikutuksista yritystoimintaan:

Oppilaitoksen poistuminen lähistöltä vähentää jonkin verran yritysten liiketoimintaa. Joidenkin yritysten liike-toiminnassa lähellä sijaitsevan oppilaitoksen merkitys voi olla kriittinen tekijä.

Onko olemassa todellisia vaihtoehtoja, joilla negatiivisia vaikutuksia voidaan pienentää?

Ei

Kyllä, millaisia? _____

Ovatko päätöksen vaikutukset yrityksiin

Välittömästi ilmeneviä

Pidemmällä aikavälillä ilmeneviä. Millaisella aikavälillä vaikutukset ilmenevät? 1-3 vuotta

Suoria

Epäsuoria

Arvioi yritysvaikutusten merkittävyyttä kokonaisuutena

	Erittäin vähäiset	Vähäiset	Merkittävät	Erittäin merkittävät
Positiiviset vaikutukset	☐	☒	☐	☐
Negatiiviset vaikutukset	☐	☒	☐	☐

Mahdolliset lisätiedot: _____

Loppuyhteenveto liitettäväksi esittelytekstiin: Koulujen keskittäminen Mänttään lisää jonkin verran kysyntää

mänttäläisissä yrityksissä ja vastaavasti vähentää kysyntää Vilppulassa. Mäntässä on tarjolla joitain

palveluja, joita ei saa Vilppulasta.

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTILOMAKE

Virhe. Automaattista tekstiä ei ole määritetty.

YRITYSVAIKUTUSTEN TUNNISTAMINEN

Seuraavassa kuvassa esitetään kuntien päätöksenteon yritysvaikutusten arviointimalli. Kuvan alla olevat kysymykset on tarkoitettu päätösten ja hankkeiden tunnistamisen tueksi. Ohjeet arvioinnin suorittamiseksi löytyvät käsikirjasta.

	Kuntien strategiat, linjaukset ja ohjelmat	Lautakuntatason päätökset	Rutiinipäätökset
Tunnistaminen	Yritysvaikutusten arviointi sisällytetään automaattisesti prosessiin	Valmistelija tekee yritysvaikutusten arvioinnin tunnistamislomaketta hyödyntäen	Tunnistetaan, että kyseessä on rutiinipäätös, josta ei suoriteta yritysvaikutusten arviointia
Arviointi	Arvioinnin toteuttamisesta vastaa valmisteleva työryhmä tai ulkopuolinen asiantuntija ja se huomioidaan prosessin kaikissa vaiheissa: 1. valmistelu 2. laadinta 3. hyväksyminen	Selvitetään vaikutukset tunnistamiskysymysten "kyllä" - vastauksiin, jonka lisäksi 1. Kartoitetaan vaihtoehtoja negatiivisten vaikutusten pienentämiseksi 2. Arvioidaan vaikutusten kohdentuminen 3. Arvioidaan merkittävyyttä kokonaisuutena	Huolehditaan siitä, että päätös noudattaa yritysvaikutusten arvioinnin henkeä ja että päätöksen perusteet on arvioitu edellisissä vaiheissa
	Valmiin materiaalin yksi kappale/luku on: "Vaikutukset yrityksiin"	Sanallinen arvio esittelytekstiin	
Seuranta	Elinkeinotiimi* huolehtii seurannasta		

YRITYSVAIKUTUSTEN TUNNISTAMISTA HELPOTTAVAT KYSYMYKSET

Seudulliset vaikutukset:

Kyllä Ei EOS

Vaikuttaako päätös yritysten toimintaedellytyksiin seudulla?

Vaikuttaako päätös seudun työllisyyteen?

Vaikuttaako päätös seudun elinkeinorakenteeseen?

Muu vaikutus, mikä _____ ?

Kuntatason vaikutukset:

Poikkeaaako päätös kunnan aiemmasta linjasta?

Vaikuttaako päätös yritysten haluun sijoittautua kunnan alueelle?

Koskeeko päätös hankintalinjauksia tai palvelutuotannon ulkoistamisperusteita?

Muu vaikutus, mikä _____ ?

Yritystason vaikutukset:

Onko yritystoiminnan aloittaminen, laajentaminen tai jatkaminen riippuvainen päätöksestä?

Vaikuttaako päätös yritysten kustannuksiin tai investointeihin?

Vaikuttaako päätös yritysten työvoiman saantiin tai logistiikkaan?

Muu vaikutus, mikä _____ ?

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTILOMAKE

Virhe. Automaattista tekstiä ei ole määritetty.

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Arvioitava asia:

Toimielin:

Esityslistan asia: Yhdistettävän yläasteen ja lukion sijoittaminen Vilppulaan

Arvioinnin tekijä: MW-Kehitys Oy

Arvioi päätöksen yritysvaikutuksia tunnistamislomakkeen ”kyllä” -vastausten pohjalta.

Lyhyt kuvaus päätöksen positiivisista vaikutuksista yritystoimintaan:

Oppilaitosten kehittyminen ja modernisoituminen on yritystoiminnalle lähtökohtaisesti positiivinen asia. Lähellä sijaitseva yritys luo jonkin verran kysyntää yrityksille.

Lyhyt kuvaus päätöksen negatiivisista vaikutuksista yritystoimintaan:

Oppilaitoksen poistuminen lähistöltä vähentää jonkin verran yritysten liiketoimintaa.

Onko olemassa todellisia vaihtoehtoja, joilla negatiivisia vaikutuksia voidaan pienentää?

Ei

Kyllä, millaisia? _____

Ovatko päätöksen vaikutukset yrityksiin

Välittömästi ilmeneviä

Pidemmällä aikavälillä ilmeneviä. Millaisella aikavälillä vaikutukset ilmenevät? ¹⁻³ _____

Suoria

Epäsuoria

Arvioi yritysvaikutusten merkittävyyttä kokonaisuutena

	Erittäin vähäiset	Vähäiset	Merkittävät	Erittäin merkittävät
Positiiviset vaikutukset	☐	☒	☐	☐
Negatiiviset vaikutukset	☐	☒	☐	☐

Mahdolliset lisätiedot: _____

Loppuyhteenveto liitettäväksi esittelytekstiin: Koulujen keskittäminen Vilppulaan lisää jonkin verran kysyntää

vilppulalaisissa yrityksissä ja vastaavasti vähentää kysyntää Mäntässä. Vilppulassa on Mänttää hieman suppeampi palveluvalikoima.

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTILOMAKE

Virhe. Automaattista tekstiä ei ole määritetty.

YRITYSVAIKUTUSTEN TUNNISTAMINEN

Seuraavassa kuvassa esitetään kuntien päätöksenteon yritysvaikutusten arviointimalli. Kuvan alla olevat kysymykset on tarkoitettu päätösten ja hankkeiden tunnistamisen tueksi. Ohjeet arvioinnin suorittamiseksi löytyvät käsikirjasta.

	Kuntien strategiat, linjaukset ja ohjelmat	Lautakuntatason päätökset	Rutiinipäätökset
Tunnistaminen	Yritysvaikutusten arviointi sisällytetään automaattisesti prosessiin	Valmistelija tekee yritysvaikutusten arvioinnin tunnistamislomaketta hyödyntäen	Tunnistetaan, että kyseessä on rutiinipäätös, josta ei suoriteta yritysvaikutusten arviointia
Arviointi	Arvioinnin toteuttamisesta vastaa valmisteleva työryhmä tai ulkopuolinen asiantuntija ja se huomioidaan prosessin kaikissa vaiheissa: 1. valmistelu 2. laadinta 3. hyväksyminen	Selvitetään vaikutukset tunnistamiskysymysten "kyllä" - vastauksiin, jonka lisäksi 1. Kartoitetaan vaihtoehtoja negatiivisten vaikutusten pienentämiseksi 2. Arvioidaan vaikutusten kohdentuminen 3. Arvioidaan merkittävyyttä kokonaisuutena	Huolehditaan siitä, että päätös noudattaa yritysvaikutusten arvioinnin henkeä ja että päätöksen perusteet on arvioitu edellisissä vaiheissa
	Valmiin materiaalin yksi kappale/luku on: "Vaikutukset yrityksiin"	Sanallinen arvio esittelytekstiin	
Seuranta	Elinkeinotiimi* huolehtii seurannasta		

YRITYSVAIKUTUSTEN TUNNISTAMISTA HELPOTTAVAT KYSYMYKSET

Seudulliset vaikutukset:

Kyllä Ei EOS

Vaikuttaako päätös yritysten toimintaedellytyksiin seudulla?

Vaikuttaako päätös seudun työllisyyteen?

Vaikuttaako päätös seudun elinkeinorakenteeseen?

Muu vaikutus, mikä _____ ?

Kuntatason vaikutukset:

Poikkeaaako päätös kunnan aiemmasta linjasta?

Vaikuttaako päätös yritysten haluun sijoittautua kunnan alueelle?

Koskeeko päätös hankintalinjauksia tai palvelutuotannon ulkoistamisperusteita?

Muu vaikutus, mikä _____ ?

Yritystason vaikutukset:

Onko yritystoiminnan aloittaminen, laajentaminen tai jatkaminen riippuvainen päätöksestä?

Vaikuttaako päätös yritysten kustannuksiin tai investointeihin?

Vaikuttaako päätös yritysten työvoiman saantiin tai logistiikkaan?

Muu vaikutus, mikä _____ ?